

Stadsdeel Amsterdam Zuidoost
t.a.v. DB
Anton de Komplein 150
1102 CW Amsterdam

Amsterdam Zuidoost, 19 september 2011

Betreft: Gevraagd Advies 'naar een samenredzaam Zuidoost in 2014'

Kenmerk: WMOA-2011-04

Geacht DB,

Zoals u weet, hebben wij als Wmo-Adviesraad het initiatief genomen tot een *zoektocht- en ontwerpsessie 'naar een zelfredzaam Zuidoost 2014'*. We hadden daar meerdere aanleidingen voor: (1) zorgen over de impact van de stedelijke bezuinigingen op Zuidoost en het aantal "kruizen" dat Zuidoost daarmee te dragen krijgt, de meeste van alle stadsdelen in Amsterdam; (2) de droom van het Sociaal Structuur Plan die steeds verder af gaat drijven van deze 'realiteit'; (3) het 1e Wmo-programma 2008-2010 dat inmiddels is afgerond en dat vraagt om evaluatie en een nieuw programma; (4) het feit dat de stadsdelen in 2014 misschien niet eens meer bestaan.

Wij kijken met deze aanpak af van onze pure adviesrol tot nu toe, en van adviseren op deelonderwerpen. Dit advies staat voor een integrale benadering van de Wmo-problematiek: de weg van het samen ontwerpen van een samenredzaam Zuidoost, uitgaande van de bouwstenen en brokstukken anno nu. Als vrijwel voltallige Wmo-Adviesraad, met nog enkele vertegenwoordigers van achterbannen van cliënten en bewoners, en met DB-er Urwin Vyent, een aantal sleutelambtenaren en Zwind hebben we op 27 juni jl. onderzocht hoe we in gezamenlijkheid het sociaal-cultureel kapitaal kunnen mobiliseren om de problemen die er zijn en die er gestapeld op ons afkomen om te buigen richting kansen. Samen als partners, vanuit verschillende perspectieven, omdat we er, ieder voor zich, niet komen. We hebben ons gebogen over 4 thema's: (1) kwetsbare gezinnen met kinderen/talentontwikkeling; (2) armoede/isolement; (3) participeren naar vermogen; (4) koppeling krachtig en kwetsbaar.

De belangrijkste zoekrichtingen die we daar hebben verkend, zijn vastgelegd in verslagen die op onze site te vinden zijn. Zie <http://zuidoost.wmo-adviesraadamsterdam.nl/actueel.html>. Naar aanleiding van deze zoektocht en ontwerpsessie, en als vervolg daarop in onze Wmo-Adviesraadvergadering van 5 september jl., willen wij u toch 'als vanouds' een aantal adviezen geven, 'op weg naar een Zelfredzaam Zuidoost 2014'.

1. Ga uit van de realiteit in het hier en nu: mensen die nu al onvoldoende netwerk of mogelijkheden hebben en het gevoel hebben 'kopje onder' te gaan, moeten een beroep kunnen blijven doen op een

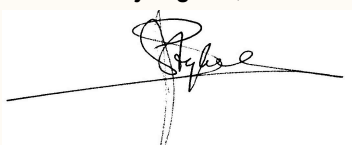
deugdelijk en breed vangnet (sociaal, financieel, hulpmiddelen) dat gefaciliteerd wordt door de overheid. Daarmee voorkomen we dat de situatie erger wordt, niet alleen voor de mensen zelf, maar ook voor de anderen in de omgeving. Wij adviseren u om de signalen en noden van uw burgers die dit betreft serieus te nemen en door te spelen naar de centrale stad, dan wel de nationale overheid.

2. Richt de koers van zelfredzaamheid op sociaal-cultureel kapitaal, door burgers meer te zien als co-producenten; zij weten als de besten waar zij (individueel of als groep) behoefte aan hebben en hoe zij dat zouden kunnen realiseren, al dan niet met ruggesteuntjes (inhoudelijk, financieel, proces) van gemeente of aanbieders. Met zo'n systeeminnovatie versterk je ook de lokale economie en benut je ook de eigen kracht voor eigen doelen. Zwind kan en wil hierin samen met de wijkcoördinatoren ook een belangrijke signalerende, verbindende, begeleidende rol in vervullen. De aanbieders kunnen hier weer dienstbaar aan zijn. Het moet mogelijk zijn om in een regio als Zuidoost een gezonde financiële balans te creëren: voor iedereen werk of zinvolle besteding, zorg voor elkaar, en voor wie aanvullende hulpmiddelen nodig heeft is er een vangnet. Een *digitale marktplaats voor vraag en aanbod van diensten* in Zuidoost kan daarin een versnelling creëren. De ontwikkeling van de participatiekaart zoals die thans door OSA wordt ontwikkeld in opdracht van jullie past daar goed in.
3. Samenredzaam vraagt om nieuwe kernwaarden: kernwaarden zijn cruciaal om dit sociaal cultureel kapitaal te kunnen mobiliseren en inzetten. Samenredzaam-initiatieven zijn initiatieven waarbij op het principe van zelfhulp en ervaringsdeskundigheid lotgenoten elkaar steunen in zelfredzaamheid, het herpakken van regie over het eigen leven. Het is aan professionals om deze ervaringsdeskundigheid in de civil society te leren herkennen, waarderen en faciliteren opdat zij geïntegreerd kan worden in ketens van voorlichting/preventie-vroegsignalering, toeleiding naar hulp, voorkomen van uitval, voorkomen van terugval/nazorg (met een accent op zelfredzaamheid). Het is aan de overheid om partnerschap tussen professionals en ervaringsdeskundigen zo te faciliteren dat samenredzaamheid leidt tot inverdieneffecten: met minder middelen meer presteren op het gebied van welzijn en zorg. Vertaald naar *kernwaarden* betekent dit ook dat vertrouwen, betrouwbaarheid, openheid, luisteren, ernaast staan, aanspreken en delen meer aandacht en uitwerking verdienen in beleid en praktijk. Wij adviseren u om deze nieuwe kernwaarden expliciet te implementeren. Wij zien wel pogingen hiertoe, door de huidige gemeentelijke en nationale inzet op preventie, op collectief aanbod boven individuele voorzieningen, op de eigen kracht en die van het netwerk, maar zo'n omslag in waarden vraagt ook tijd en bewustwording van nieuwe mogelijkheden, ook bij gebruikers. Waar dat nog ontbreekt, is solidariteit (met vangnet) noodzakelijk.
4. Voorkom en bestrijd uitwassen: niet elk 'product' is gewenst (rotzooi trappen, wegblijven van school, geweld op straat) dan wel de wijze waarop dat product 'geleverd' wordt (informele economie, naast een uitkering). Wij pleiten voor een cultuur in Zuidoost waarin mensen elkaar weer leren aanspreken op een goede balans in 'een bijdrage leveren' en 'vragen of nemen van de Staat, de gemeente, het stadsdeel'. Zo leren we met de schaarse middelen het maximale te doen. Naast de bekende roep om politie op straat pleiten wij er ook voor meer ouders, of meer jong volwassenen in te schakelen als rolmodellen. Perverse prikkels kunnen we zo samen uitbannen.
5. Zorg dat aanbod op vraag wordt afgestemd: deze verkennende sessie naar zelfredzaamheid verdient navolging, nu met aanbieders. Zodat er een optimale 'match' ontstaat tussen de dienstvraag en het dienstaanbod. Onze suggestie is dat u als Stadsdeel daar de 'lead' in neemt, en de co-producenten om wie het gaat daar zo goed mogelijk in mee neemt. Ook Zwind, naast andere deelnemende organisaties als de Vrijwilligerscentrale, 'Samen wonen, Samen leven' en Swazoom, hebben aangegeven hier zeker weer een rol in te willen vervullen. Inzichtelijke 'wijkscans' (met aandacht voor zowel kracht als kwetsbaarheden) kunnen daarbij een belangrijk hulp- en communicatiemiddel zijn.

6. Ontwikkel een 'Wmo-programma Nieuwe Stijl', interactief, passend bij de Amsterdamse structuur: de meer individueel gerichte Wmo-zaken (zoals hulp bij huishouden, aanvraag hulpmiddelen) vallen onder verantwoordelijkheid van de Centrale Stad, collectieve zaken/welzijn onder die van de stadsdelen. Het werkveld van de Wmo is altijd al breed bedoeld, maar ook al gezien de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen nationaal en internationaal, verdient de Wmo op stadsdeelniveau thans een verdere verbreding en inbedding: als onderdeel van het Breder Sociale Domein. In andere (gefuseerde) stadsdelen zien we die ontwikkeling ook terug, doordat daar nu geen nieuwe Wmo-programma's worden geschreven, maar meer 'Beleidskaders Sociaal Domein', waarin ook aandacht is voor allerlei dwarsverbanden. Wij als Adviesraad staan een zelfde integrale aanpak voor. De psychische, sociale, maatschappelijke, medische en financiële problematieken waar mensen mee te maken kunnen krijgen laten zich in theorie misschien makkelijk opdelen in brokjes, maar in de praktijk beïnvloeden ze elkaar. Wij pleiten daarbij wel voor een concretiseringslag in de vorm van een '*Actieprogramma Sociaal Domein 2011-2014*': wat gaan 'we' - wij als stadsdeel en jullie als organisaties of (groepen) burgers - doen tot 2014 om iedereen in Zuidoost zo optimaal mogelijk mee te laten doen. Vanzelfsprekend moet dat in een interactief proces ontstaan, zoals ook de gemeente momenteel haar nieuwe Wmo-plan (2011-2014) interactief tot stand laat komen. Daarbij adviseren wij u wel om - voorafgaand aan deze exercitie - het Wmo-Programma 2008-2010 op effectiviteit te evalueren: wat hebben de inspanningen en het geld aan concrete resultaten opgeleverd, wat lukt wel/niet en waarom wel/niet, en wat verdient bijstelling.
7. Steun 'buurtinitiatieven nieuwe stijl', zoals het onlangs geopende Nellesteinterras (<http://nellesteiner.homestead.com/TerrasOpening.html>), door nadrukkelijk de *rol van faciliteerder en constructief meedenker* te pakken, in plaats van verstrikt te raken in oude regels zoals vergunningen die niet meer passend zijn voor eigentijdse oplossingen. Zo voorkom je dat zelfredzame burgers en bedrijven, instellingen, maatschappelijke organisaties die de rol van initiatiefnemer echt willen pakken, alsnog worden gefrustreerd. Dit terras, creatief en met doorzetting ontstaan uit een initiatief van een bewoner en een bevlogen medewerkster van de zorginstelling zelf, is ons inziens een schitterend voorbeeld van hoe ook relatief eenvoudig - zonder nieuwe stenen – de sociale doelen van een woonservicewijk kunnen worden vormgegeven: een open zorgcentrum!

Graag vernemen wij voor 10 oktober a.s. uw respons op onze adviezen.

Met vriendelijke groet, namens de Wmo-Adviesraad,

Dr. Anne Stijkel, voorzitter